

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشت

بنام خدا

معاینه ظاهری جسد برای صدور جواز دفن

دکتر فریدون اشرفیان
رییس سالن تشریح پزشکی قانونی تبریز

پاتو فیزیولوژی مرگ

تعریف مرگ سوماتیک **REAL DEATH** از بین رفتن توان ادراکی و ارتباطی (حسی حرکتی) بصورت غیرقابل برگشت در فرد فاقد هوشیاری که مرگ سلولهای مغزی تایید کننده آن است ممکنست فعالیتهای خودبخودی افلکسهای عصبیباقی مانده باشد و یا عملکرد طبیعی نسوج بدن بجز در سلولهای عصبی مشاهده شود چرا که

مرگ يك واقعه

علائم و نشانه های مرگ سوماتیک

1- بیهوشی - از بین رفتن رفلکسها و عدم پاسخ به تحریکات دردناک
شلی عضلات

2- از بین رفتن رفلکس قرنیه و نور و مردمک (بدنبال ایسکمی هسته های مغز

3- کاهش فشار داخل چشم (وابسته به فشار خون) فشار داخل چشم در زمان مرگ به
نصف و دو ساعت پس از مرگ به صفر میرسد

4- کدورت قرنیه و نشانه تاج نویر در اسکلرا بدنبال در معرض هوا قرار گرفتن و خشک
شدن اسکلرا

5- منقطع شدن عروق شبکیه طی یک ساعت پس از مرگ بدنبال انقطاع جریان

کی مجاز به صدور جواز دفن و برای چه فوت شدگانی هستیم ؟

- فوت شدگانی که مرگ آنها طبیعی باشد

- مرگ طبیعی چیست؟

مرگی که منحصرا ناشی از یک عامل درونی باشد و کسی در وقوع مرگ بصورت مستقیم و یا غیر مستقیم دخالتی نداشته باشد و یا در مظان دخالت نباشد

-
- شرایط صدور جواز دفن:
- ۱- علت فوت معلوم باشد
 - ۲- مرگ طبیعی باشد
 - ۳- در خصوص وقوع مرگ شکایتی مطرح نباشد

بوسن مرگ و صدور جواز دفن می
معاینه خوب و دقیق جنازه از
ارکان ضروری صدور جواز دفن می
باشد

مراحل معاینه جسد:

۱- اطمینان از وقوع مرگ قطعی

شخص پزشک صادر کننده جواز دفن باید جسد را مورد معاینه قرار دهد و از وقوع مرگ قطعی، اطمینان حاصل نماید

۲- احراز هویت فرد فوت شده

بعد از اطمینان از وقوع مرگ قطعی
و قبل از اقدام به معاینه ظاهری
جسد، ضرورت تام دارد از هویت
جسد اطمینان حاصل کنیم

۳- ارزیابی ظاهری و معاینه پوشش جسد

به قد و وزن، به لاغری چاقی، آراستگی ظاهری، نشانه های وجود بیماری قبل از فوت، احتمال اعتیاد به مواد مخدر، بهداشت ظاهری و ..

پوشش جسد شامل چه مواردی است آیا لباس راحتی داخل منزل به تن دارد یا لباس رسمی مخصوص خارج منزل، آیا لباس کار به تن دارد و
آیا در لباس وی به هم ریختگی، پارگی، لکه های خون و یا هر لکه غیر عادی وجود دارد یا نه؟

۴- معاینه ظاهری جسد

ضرورت دارد بعد از بررسی پوشش جسد، لباس های وی را به طور کامل از تن خارج نموده و اقدام به معاینه ظاهری وی نمائیم

موارد مورد توجه در معاینه ظاهری جسد

- الف: پدیده های نعشی
- ب: معاینه سر و صورت
- ج: معاینه گردن
- د: معاینه قفسه سینه
- ه: معاینه شکم
- و: معاینه پشت بدن
- ز: معاینه ناحیه تناسلی و مقعد
- ح: معاینه اندامهای فوقانی و تحتانی

موارد مورد توجه در معاینه ظاهری جسد

• الف: پدیده های نعشی

توجه به وجود یا عدم وجود پدیده های نعشی، سرد شدن بدن، کبودی نعشی، جمود نعشی و فساد نعشی و **اطمینان از گذشت ساعاتی از زمان وقوع مرگ**

- ب: معاینه سر و صورت
- ج: معاینه گردن
- د: معاینه قفسه سینه
- ه: معاینه شکم
- و: معاینه پشت بدن
- ز: معاینه ناحیه تناسلی و مقعد
- ح: معاینه اندامهای فوقانی و تحتانی

موارد مورد توجه در معاینه ظاهری جسد

- الف: پدیده های نعشی

- ب: معاینه سر و صورت

بررسی از نظر وجود هرگونه آثار ضرب و جرح، وجود پارگی و یا کبودی در داخل دهان و لب ها، وجود جسم خارجی در داخل دهان، کبودی، وجود خونریزی های ریز و درشت در اطراف چشم ها، گوش ها، در زیر ملتحمه، لمس هرگونه شگستگی استخوانی، اطمینان از عدم وجود هرگونه تورم، پارگی یا سوراخ شدگی کوچک در لابلای موها و ...

- ج: معاینه گردن

- د: معاینه قسه سینه

- ه: معاینه شکم

- و: معاینه پشت بدن

- ز: معاینه ناحیه تناسلی و مقعد

- ح: معاینه اندامهای فوقانی و تحتانی

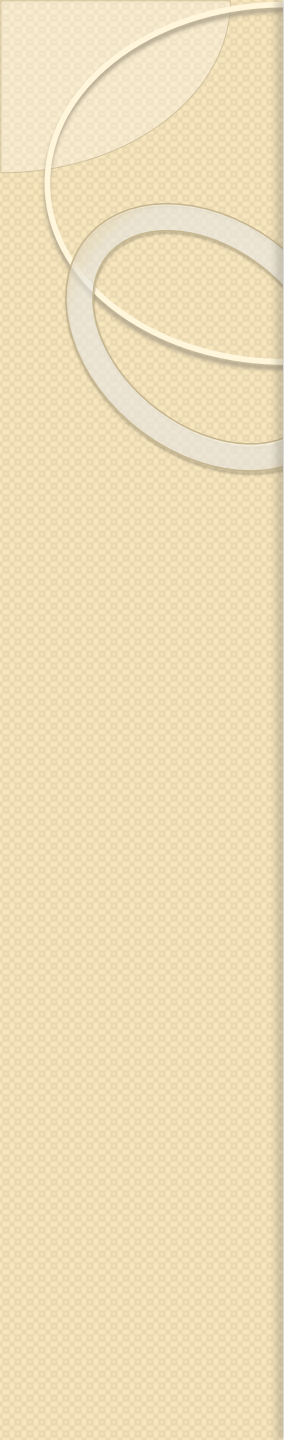

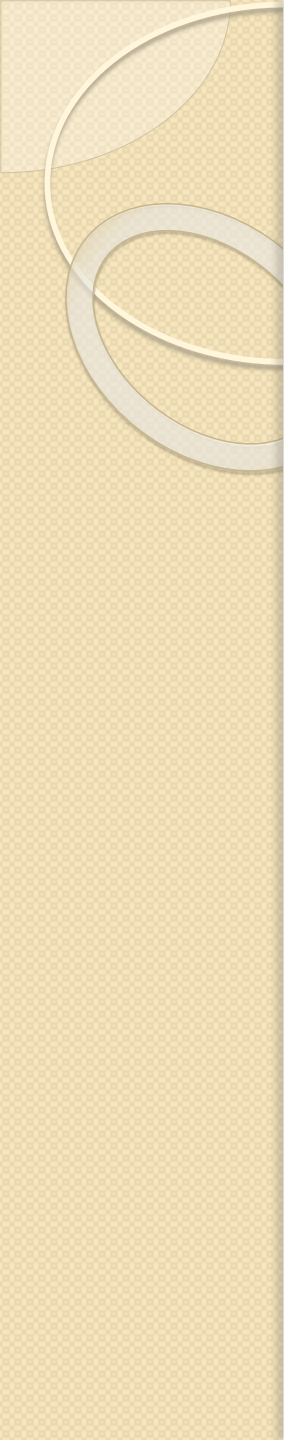

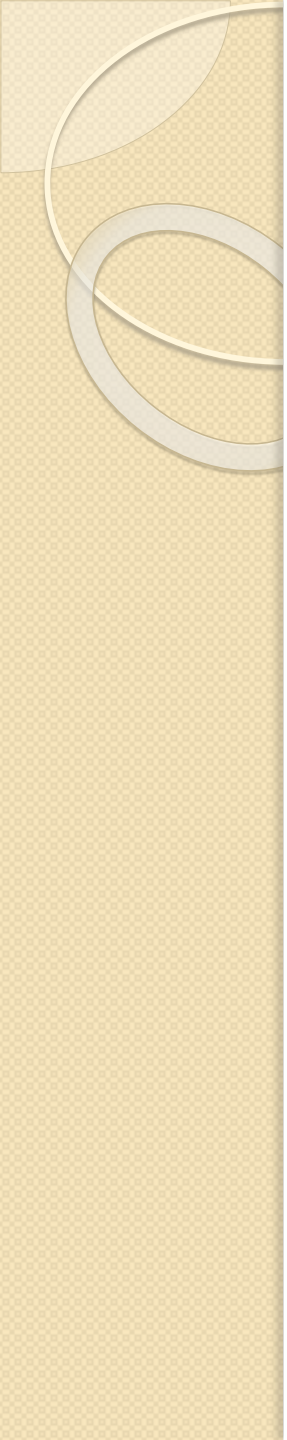
موارد مورد توجه در معاینه ظاهری جسد

- الف: پدیده های نعشی
- ب: معاینه سر و صورت
- ج: معاینه گردن

بررسی وجود هرگونه کبودی و خونریزی در گردن، وجود شیار در گردن، وجود خراشیدگی، آثار ناشی از فشار انگشت، فشار ناخن، وجود کریپتاسیون در لمس حنجره و استخوان لامی، دامنه حرکتی بیش از اندازه در گردن و لمس شکستگی یا کریپتاسیون در مهره ها و

- د: معاینه قسه سینه
- ه: معاینه شکم
- و: معاینه پشت بدن
- ز: معاینه ناحیه تناسلی و مقعد
- ح: معاینه اندامهای فوقانی و تحتانی

موارد مورد توجه در معاینه ظاهری جسد

- الف: پدیده های نعشی
- ب: معاینه سر و صورت
- ج: معاینه گردن
- د: معاینه قفسه سینه

بررسی وجود آثار احیاء قلبی ریوی، بررسی وجود هر گونه آثار ضرب و جرح، لمس شکستگی استخوانی در جناغ و دنده ها، آثار تعبیه لوله قفسه سینه و

- ه: معاینه شکم
- و: معاینه پشت بدن
- ز: معاینه ناحیه تناسلی و مقعد
- ح: معاینه اندامهای فوقانی و تحتانی

موارد مورد توجه در معاینه ظاهری جسد

- الف: پدیده های نعشی
- ب: معاینه سر و صورت
- ج: معاینه گردن
- د: معاینه قفسه سینه
- ه: معاینه شکم

بررسی وجود آثار کبودی و جراحت در شکم، استئاع غیر معمول شکم، وجود آثار اقدام جراحی اخیر، وجود جوشگاه ناشی از جراحات قبلی و یا اقدامات جراحی، و.....

- و: معاینه پشت بدن
- ز: معاینه ناحیه تناسلی و مقعد
- ح: معاینه اندامهای فوقانی و تحتانی

موارد مورد توجه در معاینه ظاهری جسد

- الف: پدیده های نعشی
- ب: معاینه سر و صورت
- ج: معاینه گردن
- د: معاینه قفسه سینه
- ه: معاینه شکم
- و: معاینه پشت بدن

بررسی پشت بدن از ضروریات معاینه جسد می باشد که معمولاً مورد غفلت قرار میگیرد بررسی پشت جسد از نظر وجود هرگونه آثار ضرب و حرج ، وجود زخم بستر و....

- ز: معاینه ناحیه تناسلی و مقعد
- ح: معاینه اندامهای فوقانی و تحتانی

موارد مورد توجه در معاینه ظاهری جسد

- الف: پدیده های نعشی
- ب: معاینه سر و صورت
- ج: معاینه گردن
- د: معاینه قسه سینه
- ه: معاینه شکم
- و: معاینه پشت بدن
- ز: معاینه ناحیه تناسلی و مقعد

بررسی این ناحیه تقریباً در قریب به اتفاق اجساد ضرورت دارد و در کودکان، افراد کم سن و زنان ضرورت بیشتری دارد. ناحیه تناسلی و مقعد لازم است از نظر وجود هرگونه آثار کبودی، خونمردگی، پارگی، بریدگی، خونریزی از مقعد و دستگاه تناسلی بررسی شود. در زنان باید بررسی وضعیت پرده بکارت از نظر اینکه آیا دخترانه و یا زنانه است و یا اینکه آثاری از دخول اخیر وجود دارد یا نه، صورت گیرد

- ح: معاینه اندامهای فوقانی و تحتانی

موارد مورد توجه در معاینه ظاهری جسد

- الف: پدیده های نعشی
- ب: معاینه سر و صورت
- ج: معاینه گردن
- د: معاینه قفسه سینه
- ه: معاینه شکم
- و: معاینه پشت بدن
- ز: معاینه ناحیه تناسلی و مقعد

موارد مورد توجه در معاینه ظاهری جسد

- الف: پدیده های نعشی
- ب: معاینه سر و صورت
- ج: معاینه گردن
- د: معاینه قفسه سینه
- ه: معاینه شکم
- و: معاینه پشت بدن
- ز: معاینه ناحیه تناسلی و مقعد
- ح: معاینه اندامهای فوقانی و تحتانی

اندامها باید از نظر وجود آثار ضرب و جرح نظیر کبودی، پارگی، بریدگی، شکستگی، برق گرفتگی، آثار تزریق و بررسی گردد

